

Praktikum pozorovania

Psychologický výskum

Výhody pozorovania vo výskume

- berie do úvahy **prostredie a jeho interakciu** s človekom
- je možné zovšeobecňovanie na podobné podmienky (aplikovaný výskum reálnych problémov)
- použiteľné na **overovanie internej validity** laboratorne získaných poznatkov
- komplexnosť a multivariačná analýza (pozorujeme viac dejov a môžeme zahrnúť väčšie množstvo premenných, ktoré následne môžeme korelovať medzi sebou)
- časová postupnosť a procesuálna stránka dejov
- môžeme pozorovať **kvantitatívne aj kvalitatívne zmeny**
- pozorovanie prináša **širší repertoár rozličných druhov správania** ako by sme mohli zisťovať napríklad prostredníctvom dotazníkov
- môžeme pozorovať správanie aj **v situáciách, ktoré sú z etického hľadiska experimentálne nedostupné** (katastrofy, nehody, násilie,...)
- bez skreslenia údajov v dôsledku reaktivity particpanta - pokiaľ si výskum a pozorovanie neuvedomuje

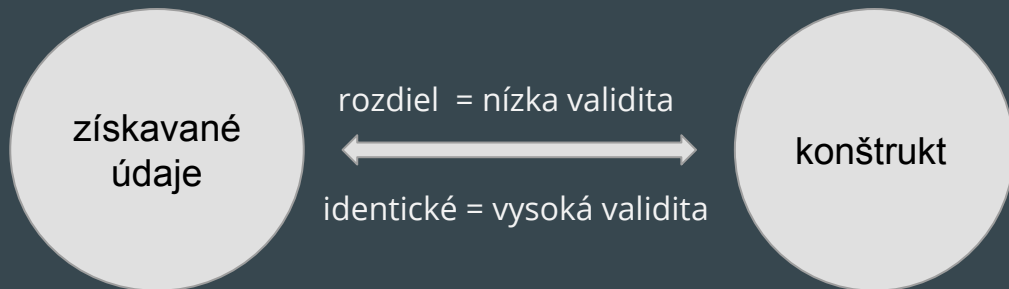
Limity pozorovania vo výskume

- nevhodná **definícia pojmov** (keď pozorované prejavy správania nezodpovedajú kategorickej premennej, ktorú chceme sledovať, napríklad, keď chceme pozorovať interakciu medzi matkou a dieťaťom v rámci teórie attachmentu a v rámci pozorovania zaznamenávame, hru dieťaťa s otcom, čo nám o attachmente medzi matkou a dieťaťom nič moc nepovie)
- **limity na strane pozorovateľa** (pozornosť, bias, predsudky, subjektivita...)
- **časová náročnosť** prípravy a vyhodnocovania získaných dát
- náročné na **ľudské zdroje** (viac pozorovateľov) a ich prípravu (súhlas medzi pozorovateľmi neznamená automaticky súhlas medzi rôznymi skupinami pozorovateľov)
- z podstaty pozorovania je výskum **zaťažený väčšou subjektivitou ako iné metodologické prístupy**

Validita

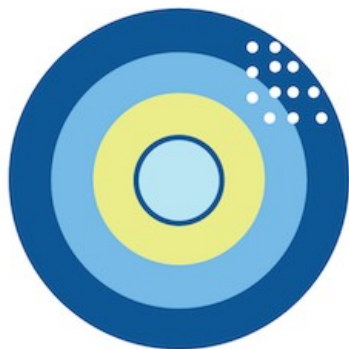
Spája sa s otázkou, či získavané údaje z pozorovania zodpovedajú pojmom alebo konštruktom, ktoré boli cieľom pozorovania, respektíve, či získavame informácie o tých javoch, o ktorých predpokladám.

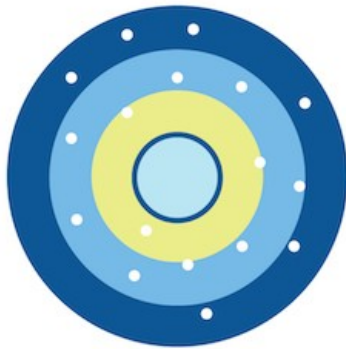
Reliabilita

Vyjadruje relatívnu neprítomnosť chýb pri meraní.

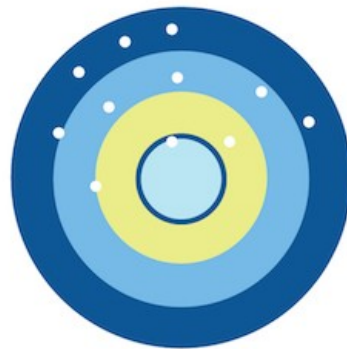
Pri použití testov, reliabilita znamená, že pri opakovanom použití daného testu u jednej osoby dostaneme podobné výsledky, čím odkazuje na spoľahlivosť testu. (vzťahuje sa na “testovanie testu”)

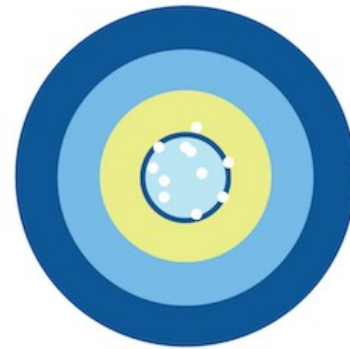
*Reliable
Not Valid*

*Valid
Not Reliable*

*Neither Reliable
Nor Valid*

*Both Reliable
& Valid*

- Pozorovanie má **vysokú ekologickú validitu**, čo znamená, že jeho závery sú dobre aplikovateľné na reálny život, keďže pozorovanie sa často odohráva v bežných podmienkach. Ekologická validita je pri iných typoch výzkumu obvykle nízka.
- Pri iných **typoch validity** je pozorovanie sporné, lebo pozorovateľ nevie zaručiť, že to, čo pozoruje, je skutočne prejav cieľového rysu alebo napríklad reaktivity pozorovanej osoby.

- **Reliabilita jedného pozorovateľa je nízka**
- Reliabilita sa zvyšuje zhodou posudzovateľov

Pozorovanie a výskum v psychológii

- praktické využitie poznatkov v praxi
- prirodzené a terénne výskumy
- overovanie výsledkov laboratórnych výsledkoch v prirodzených podmienkach

- sociálna psychológia - psychológia davu, kultúrne normy, ...
- psychológia práce - firemná kultúra, skupinové role,...
- vývojová psychológia - socializácia detí, attachment, detská hra, vývoj reči,...
- klinická psychológia - vývoj diagnostických materiálov, hodnotenie intervencie,...
- terapia - hodnotenie intervencie v praxi,...

- koho by zaujímal viac kvalitatívny výskum s použitím pozorovania, odporúčam [článok](#)

A man in a black jacket and cap is interviewing a man in a suit. The man in the suit is holding a pen and looking at the interviewer. The background is a glass-walled office or public space.

ANKETA

**DĚLAJÍ ŠATY
ČLOVĚKA?**

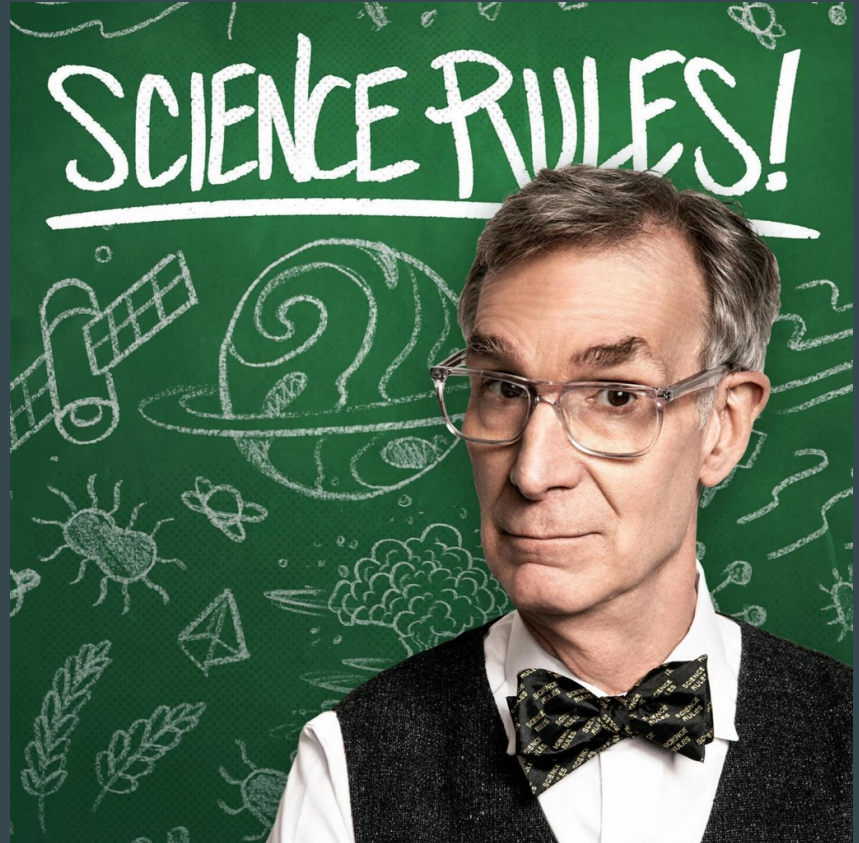

“Sociálne experimenty”

Zaujímavé, dobrý nápad a spravené na našej populácii, takže prečo moje úvodzovky...

- Experiment je manipulovanie nezávislou premennou (oblečenie) a zisťovanie, aký bude mať vplyv na závislú premennú (požičanie mobilu)
- Za kontroly intervenujúcej premennej (ďalších premenných, ktoré môžu vstúpiť do procesu a ovplyvňovať závislú premennú - vek, pohlavie, miesto, opýtaní ľudia,...)
- Výskum na reprezentatívnej vzorke pre vybranú populáciu
- Zaistenie replikovateľnosti výskumu (unifikované podmienky pre všetkých pýtaných v rámci výskumu, okrem nezávislej premennej)

Podobné sociálne experimenty sú užitočné, pretože upozorňujú na podstatné otázky spoločnosti, ale snažila som sa Vás upozorniť na to, že v rámci stálej snahy prezentovať psychológiu ako vedeckú disciplínu, je potrebné pozeráť na takéto výsledky kriticky, nakoľko nespĺňajú kritéria vedeckého výskumu.

Príprava výskumu s pozorovaním

- čo budeme skúmať?
- na akú populáciu sa sústredíme?
- akú veľkú pozorovanú vzorku chceme?
- aké zastúpenie pozorovanej vzorky chceme? (vek, pohlavie, vzdelanie,...)
- v akom prostredí alebo v akej situácii bude pozorovanie prebiehať?
- aké formy, znaky a prejavy správania budeme sledovať?
- v akom čase budeme pozorovať?
- aký spôsob zaznamenávania zvolíme?
- koľko bude pozorovateľov?

- pri pozorovaní, manipulácia nezávislej premennej neprebíha do takej miery ako pri experimente, v súčasnosti sa pripúšťa mierna modifikácia na vyvolanie určitého správania, ale nesmie narúšať prostredie a dej
- musíme zhodnotiť, aké nároky kladieme na pozorovateľa (pozornosť, rozhodovanie,..)
- princíp selekcie - správanie, činnosť a prostredie sú zložité javy a nie je ich možné vyčerpávajúco zaznamenať
- reaktivita pozorovaných osôb
- ako vyhodnotíme zhodu medzi pozorovateľmi?
- zhoda v skupine pozorovateľov neznamená zhodu medzi rôznymi skupinami pozorovateľov

Zdroje obrázkov

<https://www.healthysimulation.com/wp-content/uploads/2018/09/healthcare-simulation-research-Validity-and-Reliability-1.jpg>

https://cdn4.iconfinder.com/data/icons/universal-icons/120/vector_288_02-512.png

<https://cdn2.iconfinder.com/data/icons/web-and-apps-interface/32/Cancel-512.png>

<https://www.omnycontent.com/d/playlist/aaea4e69-af51-495e-afc9-a9760146922b/09524ad3-9a20-4a7a-9316-aadc0009ee0c/d93e7b31-7ec4-454e-b940-aadc0009ee15/image.jpg?t=1570149371&size=Large>

<https://sereviso.com/wp-content/uploads/2018/07/planning.jpg>

https://img.pngio.com/dont-forget-png-free-dont-forgetpng-transparent-images-10563-don-t-forget-png-300_302.png

<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583086745->

[WN318BHAB7JQHTYNYVKQ/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGEFQpeO846e0mCuh16vviJ7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fv7S1UYxSaJnvAXDqwUF-](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583086745-WN318BHAB7JQHTYNYVKQ/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGEFQpeO846e0mCuh16vviJ7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fv7S1UYxSaJnvAXDqwUF-)

[WkrJtgCdNwgnQGGKDOUFxMvUq3l-ag8l5G1F2CEPJqPrIx6SHQ/image-asset.jpeg?format=500w](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583086745-WkrJtgCdNwgnQGGKDOUFxMvUq3l-ag8l5G1F2CEPJqPrIx6SHQ/image-asset.jpeg?format=500w)

<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583288728->

[PN8US61CGPAYN9COWONH/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGjVv_2Zs6tY0EgkJ28p_1Z7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fv7S1UcQslcRztRwcyT8eYQ7EBVsfB5VB3Uk2zF](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583288728-PN8US61CGPAYN9COWONH/ke17ZwdGBToddI8pDm48kGjVv_2Zs6tY0EgkJ28p_1Z7gQa3H78H3Y0txjaiv_0fDoOvxcdMmMKkDsyUqMSsMWxHk725yiiHCCLfrh8O1z5QPOohDlaleljMHgDF5CVIOqpeNLcJ80NK65_fv7S1UcQslcRztRwcyT8eYQ7EBVsfB5VB3Uk2zF)

[Bf7R1tACWSIRBDXLxCO90FobHP-DnUkw/image-asset.jpeg?format=500w](https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5458170be4b0f9a8810c0997/1439583288728-Bf7R1tACWSIRBDXLxCO90FobHP-DnUkw/image-asset.jpeg?format=500w)